

Čerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 36. šte. „Slov. Gospodarja“.

1889.

5. septembra.

9.

C. kr. zavod za višjo vzgojo duhovnikov na Dunaji.

(Dalje.)

IV. Knezoškof dr. Jakob Maksimilijan Stepischnegg.

(Dalje tega odstavka.)

Po opravljenih zadušnicah jel se je velikanski spreved pomikati iz stolne cerkve na mestno groblje ali pokopališče. Učenci raznih ljudskih in srednjih šol, udje raznih dobrodejnih družb in ustavov bili so med tem se razvrstili po šolski in gosposki ulici, potem po glavnem trgu tje proti koroški ulici, koder so se imeli zemeljski ostanki prevzvišenega knezoškofa nositi. Ko se je iz zvonika stolne cerkve z zvonovi dalo znamenje, da so bogoslovci zopet vzdignili krsto na svoje rame, začela se je velikanska procesija v izbornem redu skozi mesto Mariborsko gibati. Po stolnem in glavnem trgu, kakor po vseh ulicah, skozi katere se je nepretrgano dolg spreved vil, gorele so plinove svetilnice in bile so vse prodajalnice zaprte, ljudstva pa je stalo ob obeh straneh ceste glava pri glavi. Raznih družeb in odposlanstev, ki so se s križi ali zastavami ali brez posebnih takih znamenj vdeležili tega prežalostnega obhoda, posamezno naštevati ta skromni pistor ne dopušča. Naj tukaj le onih č. spremljevalcev in spremljevalk posebej omenim, ki so neposredno pred krsto stopali ali ravno za njo sledili, ker samo tem je bil vstop na mestno pokopališče dovoljen. Drugi vdeleženci pogreba so v Schmidererjevem drevoredu spodobno razvrščeni stali, dokler ni ves spreved mimo njih prišel.

Prve stopile so na pokopališče one belo oblečene, s črnimi pajčolani pokrite nježne device, katere so bile č. šolske sestre Mariborske odbrale kot zastopnice svojih mnogoštevilnih učenk, ter jih tej pretožni svečanosti prav primerno opravile. Za njimi stopala je dolga rajda č. šolskih sester iz vseh zavodov Lavantske in Ljubljanske škofije. Videl si potem nekoliko č. nun Magdalenk iz Studenic in mnogo č. usmiljenk. Vže od daleč slišal si glas štirih trobent ali pozaven, ki so te prav živo spominjale onih evangeljskih trobent, s katerimi nam bodo angelji sodnji den klicali: „Mrtvi, vstanite in pridite k sodbi!“ Vprašaj me, kakšen posel so pa imele trobente pri škofovem

pogrebu? Čuj! Spremljale so med sprevedom stolnih koralistov in gg. bogoslovcev prekrasno petje. To svojo nalogo izvršile so tako izvrstno, da so mnogim pogrebnikom vročih solz iz oči privabile. Za semeniščani Lavantskimi sledila je dolga vrsta čast. redovnikov iz vseh samostanov, kolikor jih je po naši škofiji. Njim pridružili so se odposlanci č. usmiljenih bratov in drugih samostanov Graške in sosednjih škofij. Zdaj sledila je dolga vrsta č. duhovnikov svetovnjakov, ki so v raznih oddelkih na glas molili sv. rožni venec za dušni mir pokojnega knezoškofa. Zadnji oddelek duhovnikov, med katerimi so bili mil. prelati in korarji, ne le Lavantske, ampak tudi Graške, Celovške in Ljubljanske vladikovine, prepeval je pri pogrebu predpisane psalme. Neposredno pred mrtvaško trugo ali krsto stopali so — ves čas peš — prevzvišeni knezo nadškof Solnogradski Eder spremljani od premil. knezoškofov Ljubljanskega, dr. Missia in Krškega, dr. Kahna. Mlajši kanoniki preč. Lavantskega stolnega kapitola s svojim mil. g. dekanom na čelu so prevz. metropolitu pa pri tem sv. opravilu asistovali ali stregli.

Neposredno za krsto nosili so trije kleriki na blazinah znamenja najimenitnejših odlikovanj in cesarskih redov, katere so bili pokojni knezoškof v svojem življenju dosegli. Za temi sledila je dolga vrsta sorodnikov in službenikov rajnega knezoškofa.

Radovedno popraševali so ljudje, kdo da je bil oni gospod, ki je s širokim rudečim trakom čez prsi stopal sredi najodličnejših mož. Bil je c. kr. namestnik baron Kübek, ki je bil z deželnim glavarjem grof Wurmbrandom in še z mnogimi drugimi gospodi iz Gradca prišel k pogrebu. Obdajali so ga deželnega glavarja namestnik, g. dr. Radaj, g. c. kr. okrajni glavar Mariborski, g. župan Mariborski, odposlanci raznih južno štajarskih mest, zastopov in družb. Za temi sledila je neštevilna množica gospá in gospodov ter priprostega ljudstva.

Den se je bil že čez poldne nagnil, ko je spreved došel do kapelice, sredi mestnega pokopališča. Odprl se je žrf, ki se je bil dne 27. sept. 1862, toraj blizo pred 27 leti*) zaprl nad pozemeljskimi ostanki nepozabljivega apostola Slovencev, rajnega knezoškofa Antona Martina Slomškega — odprl, da sprejme v svoje

*) Knezoškof Anton Martin Slomšek umrl je dne 24. (ne 23.) septembra 1862.

varnost, kakoršnje ne pouja kmalo katera druga hranilnica!

Marsikdo bude še vprašal, kaj bo pa sedaj s posojilnicami, ali ne bodo te sedaj nepotrebne, in ali ne bi kazalo, da njih opustimo? Nikakor ne! Posojilnice in hranilnica niso zavodi, ki bi izključevali drug drugega. Posojilnic je mnogo; v vsakem večjem kraji je katera; ljudem so toraj jako pri roki, da lahko denar v nje vlagajo. Posojilnice pa dajo tudi navadno nekaj višje obresti od vložnega denarja. Zarad tega vlaga marsikdo denar raje v posojilnico. Na drugi strani pa sopet kaže marsikateremu bolje, da vzame denar na posodo pri posojilnici, kakor pri hranilnici, to je posebno tedaj, če je znesek mal, in če dotičnik misli, da bode kmalo posojilo vrnil. Pa tudi, kdor potrebuje prav hitro denar, šel bo v posojilnico, kajti ta daje denar na poroke, in vsled tega lekko posojilo koj izplača, med tem ko se pri hranilnici mora posojilo vknjižiti, kar vedno traja več časa, posebno če so na zemljišču vknjiženi kaki stari dolgovi, katere treba prej zbrisoovati.

Posojilnice in hranilnica se bodo toraj le podpirale v svojem delovanju, posebno, ker bodo posojilnice, če imajo preveč gotovega denarja, ga vlagale začasno v hranilnico; ako pa njim denarja izmanjkuje, bodo ga dobivale začasno od hranilnice na posodo.

Slovenec, ki ima toraj gotov denar in ga hoče vložiti, nesi ga v posojilnico; ako ima pa večje zaupanje v hranilnico, ali pa ima denar, ki se po naših postavah še ne sme vlagati v posojilnice, kakor cerkveni in sirotinski denar, vlož ga naj v Južno-štajarsko hranilnico. Kdor bi še zanaprej vlagal denar v tuje denarne zavode, za tega sedaj ni nobenega opravičenja!

Ako storimo toraj Slovenci po geslu: „Svoji k svojim“, svojo dolžnost, postala bode v kratkem „Južno-štajarska hranilnica“ cvetoč, mogočen in silen denarni zavod; ona bode naš ponos, močen steber naše narodno-gospodarstvene neodvisnosti in trden temelj našega napredka!

I. D.

Gospodarske stvari.

Peronospora ali strupena rosa trsna in nje zatiranje.

Vedno se še dvomi, da bi se peronospora, ali kakor jo kmetje imenujejo, strupena rosa, rja, rija, smod ali posmod, — mogla izdatno zatirati s tem, da trsje, in sicer listje škropimo z bakrenim vitrijolom. Kedaj in kako se ima to storiti, ter kako se tekočina napravlja, koliko se vzame vode iz različnih kemičnih tvarin, pisalo se je vže v tem listu večkrat. Ako se pa ljudstvo dosedaj še ni kje ravnalo po

tem pouku, ni kriva povsod in v vsakem slučaju siromaščina, temveč, ker ljudje ne zaupajo nobenemu novemu podvzetju in sploh ne verujejo na uspeh, kateri je sicer popolnoma za gotovo pričakovati od tega škropljenja. Mnogo krivo je tudi to, da so nekateri posestniki, kateri, nasproti vsemu podučevanju, napravljajo tekočine premočne in si s tem požgejo in pokvariyo svoje vinograde tako, da ljudstvo po tem še bolj misli, da so ove tvarine v vsaki meri škodljive. Drugi zopet mislijo, da je vse jedno, ali se vzame bakreni ali železni vitrijol, rekoč: vitrijol je vitrijol! To pa ni res! Če bi to bilo res, ne bi nihče priporočal baš bakrenega vitrijola, kateri je mnogo dražji od železnega. Te dve tvarini se pač lahko razločujete, ker je železni, kateri v ta namen ni za porabo, zelene barve, med tem, ko je pravi, t. j. bakreni vitrijol modre barve.

Tiste pa, kateri kljubu vsem dobrim svētom in podučevanju, katero se jim daje le v resnični želji, njim pomagati, ne verujejo na izvrsten uspeh škropljenja proti peronospori, pa tudi tiste, kateri so svoje dni trdili, da si deželna vinorejska šola pri Mariboru sama ne zna pomagati proti peronospori, vljudno povabim, naj pridejo v Maribor, in si pogledajo vinograde gorej omenjenega zavoda, ter se sami očividno prepričajo, smo-li mi dosegli s škropljenjem kak uspeh ali ne!

Ker pa vem, da si prav k nam ne upajo, boječ se, da bi si s tem nabrali pri nas trtne uši, zato svetujem, naj se postavijo na desno obal reke Drave, kje pri sv. Jožefu, od koder morejo dobro videti v naš vinograd pod kalvarsko kapelico. Videli bodo dobro meje našega vinograda, ker le ta je lep zelen, a vsi sosednji, kateri niso bili škropljeni, so že vsi suhi. Ako se pa kateri hoče potruditi v naš vinograd sam, videl bode lepo, popolnoma zdravo grozdje, katero je — razun poznih sort, — vže sedaj, dne 30. avgusta skoraj popolnoma zrelo.

Prepričan sem, da se ne bode nihče potrudil si ogledati to, vendar sem pa moral na to opozoriti, zategadelj, da bi vsaj oni, ki se za reč zanimajo, imeli priložnost, videti uspeh letošnjega škropljenja, prepričan sem pa tudi, da vsak, kateri je tako lep uspeh videl, bode v prihodnje tudi škropil svoje vinograde.

F. Matijašič, potovalni učitelj.

Sejmovi. Dne 7. septembra pri sv. Jederti nad Laškim, na sv. Gorah, v Vojniku, v Kapelah, pri Brežicah, v Cerkovnjaku v slov. gor., v Slivnici pri Mariboru. Dne 10. septembra v Apačah, pri sv. Juriji v slov. gor., v Št. Janži pri Sp. Dravbergu, v Šmariji, v Rušah, v Gornjem gradu, na Šp. Polskavi. Dne 12. septembra v Gornji Radgoni.